

No: 412 – Menş e Adı

GÖLBAŞI SEVGİ ÇİÇEĞİ

Tescil Ettiren
GÖLBAŞI BELEDİYESİ

Bu coğrafi işaret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 09.02.2018 tarihinden itibaren korunmak üzere 04.02.2019 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No	: 412
Tescil Tarihi	: 04.02.2019
Başvuru No	: C2018/038
Başvuru Tarihi	: 09.02.2018
Coğrafi İşaretin Adı	: Gölbaşı Sevgi Çiçeği
Ürün / Ürün Grubu	: Süs Bitkisi / Diğer
Coğrafi İşaretin Türü	: Menşe adı
Tescil Ettiren	: Gölbaşı Belediyesi
Tescil Ettirenin Adresi	: Gaziosmanpaşa Mah. Sahil Cad. No:3 Gölbaşı / ANKARA
Coğrafi Sınırı	: Ankara ili Gölbaşı ilçesi
Kullanım Biçimi	: Satış ve tanıtım için kullanılacak bütün ürünlerin üzerinde coğrafi işaret ibaresi yer alacaktır. Tanıtımı için yapılacak sergi ve festivallerde Gölbaşı Sevgi Çiçeği ibaresi yer alacaktır.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Sevgi Çiçeği (*Centaurea tchihatcheffii*) *Plantea* aleminin *Magnoliophyta* (Kapalı Tohumlular) bölümünün *Magnoliopsida* (İki Çenekliler) sınıfından *Asterales* takımı *Asteraceae* familyasında yer almaktadır. Dünya Doğa ve Doğal Kaynakları Koruma Birliği tarafından yayınlanan tehlike kategorileri Critically Endangered - Çok tehlikede kategorisinde yer alan ve yayılış alanı gittikçe daralan Sevgi Çiçeğinin çoğaltılması için türün doğal yetiştirme alanında korunması, tanıtılması ve geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Coğrafi işarete konu olan Gölbaşı Sevgi Çiçeğinin üretimi, Gölbaşı ilçesi Eymir Mahallesi imarının 770 ve 773 adaları arasında bulunan 1.750 m²'lik alanda, açık alanda veya sera ortamında olmak üzere iki şekilde yapılabilir.

Gölbaşı Sevgi Çiçeğine, halk arasında; peygamber çiçeği ve çiçeğinin yansıma açısına göre kırmızının farklı tonlarını yansıttığı için yanardöner çiçeği de denmektedir. Gölbaşı Sevgi Çiçeği tek yıllık bir bitkidir. Kök 4 - 21 cm uzunluğunda, kazık kök yapısındadır. İnce uzun yan dallara sahiptir. Gövde 4 - 50 cm boyunda, çoğunlukla tabanda morumsu, üst kısımları yeşilimsi, tümüyle çizgili, tabanda dallanan, alt kısımları flokoz - tomentoz, üst kısımları piloz tüylü, yatık veya dik büyüyen, 5 - 50 kapitulumludur. Yaprak çok değişken morfolojide, sapsız, çoğunda yaprak tabanı özellikle gövde yapraklarında daralarak sap şekline dönüşmüş, taban yapraklarında bu daralma daha belirgin 2 - 5 cm uzunluğunda sap gibidir. Taban yaprak morfolojisi ovattan lirata kadar değişen, lamina 2 - 2,5 x 2,5 - 11 cm, kenarları dentattan pinnatisekte kadar değişen yapıdadır. Orta gövde yaprakları oblong, lirattan lobata kadar değişen yapıda, uçta yuvarlağımsı akut, geniş loplu, 7,5 - 11 cm, bazı yapraklar pinnatisekt parçalı, uç lop büyük ve tam kenarlıdır. Üst yapraklar daha küçük, dar şeritsiden lirata kadar değişen, 0,4 - 3,5 cm x 2 - 7,5 cm, tam kenarlı, dentat veya lobat şeklindedir. Yaprakların genelde üst yüzleri daha az tüylü, lamina yüzeyi buruşuk, sadece orta damar belirgin, sarı renkli, lamina kenarları kalınlaşmış, bu nedenle lamina etlimesi görülmüştür. Yapraklar tüm gövdeye dağılmış, kapitulumun tam altına kadar yaygın, 8 - 16 adettir. Çiçek durumu 12 - 18 x 7 - 20 mm, geniş kampanulat, pedonkül iyice genişlemiş, içi boştur. Brakteler 5 - 8 sıralı, 7 damarlı, tırnak (apendaj) kahverengi 12 - 20 mm, kenarları beyaz silli, sillerin sayısı 9 - 11 arasındadır. Kenardaki çiçekler açık veya koyu kırmızı, pembe, morumsu, beyazımsı, tabana yakın yerde halka şeklinde benekli, benekler açık mor renklilerde, koyu mor, kırmızı renklilerde siyahımsı veya ince beyaz şerit şeklinde, benekler bazen çiçek ucunda dar bir şerit şeklinde, 12 - 22 mm uzunluğunda, hunimsi, bir kapitulumda 7 - 12 adet, uçta düzgün veya düzgün olmayan şekilde oymalı, üstten görünüşleri boyuna çizgili yelpaze gibi, çoğunlukla açılmış yelpaze, bazen de kapanmış yelpaze şeklinde, eşey yönünden nötrdür. Ortadaki çiçekler küçük, kırmızı - pembe, sayıları 25 - 55 arasında, eşey bakımından hefmafrodit, anter tüpleri düzdür. Tohumlar (aken) 2 - 4 mm, kahverengi, üzeri yine kahverengi uzun plumoz tüylüdür. Tohumların hilumu tabanda yanda, parlak, sarımsı ve tüysüzdür. Kapitulumdaki tohum sayısı 7 - 37 arasında, tohumun ucunda ki tüyler (pappus) barbellat, 0,2 - 3,5 mm, iki sıralı, iç sıradakiler daha uzundur.

Gölbaşı Sevgi Çiçeğinin çiçeklenme dönemi, Nisan ayının son haftasından başlayıp, Temmuz ayının ilk haftasına kadar devam etmektedir. Mayıs sonu veya Haziran başı ise bitkinin en olgun dönemini oluşturmaktadır. Bu tarihten sonra kapitulumlar kuruyup içini boşaltmaktadır. O yılın iklim değerlerine göre, sıcaklığın ve yağışın uygun olması durumunda, bu tarihleri 1 - 2 hafta öne çekmek, uygun olmaması durumunda da 1 - 2 hafta geriye atmak olasıdır. Normalde Mayıs ayı ortalarına doğru bitki çiçeklenmeye başlamakta ve bitkinin sadece tek bir kapitulumu gelişmektedir. Haziran başlarında ise bireydeki çiçek sayısı artarak daha zengin bir görünüme kavuşmaktadır. Bu arada hem dallanma artmakta hem de boyca gelişmektedir.

Gölbaşı Sevgi Çiçeğinin çiçeklenme dönemi, Nisan - Temmuz'un ilk haftalarına kadar devam etmekte; geriye kalan 9 aylık süre, tohum evresinde geçirilmektedir.

Üretim Metodu:

A. Gölbaşı Sevgi Çiçeğinin Açık Alanda Üretilmesi

1) Yer Seçimi:

Gölbaşı Sevgi Çiçeği üretiminde yer seçimi oldukça önemlidir. Bitkinin yetişmesi için ortamda rekabete girebileceği yabancı otların olmaması gerekmektedir. Ekim yapılması düşünülen alan zirai ilaçlama (yabancı ot ilacı) yapılan arazilerden uzak olmalıdır.

2) Yabancı Otların Toprakdan Uzaklaştırılması:

Gölbaşı Sevgi Çiçeğinin çimlenmesini ve gelişmesini engelleyecek yabancı otlar tohum atılmadan önce alandan uzaklaştırılmalıdır.

3) Toprağın Havalandırılıp, Tesviye Edilmesi:

Gölbaşı Sevgi Çiçeği tohumlarını atmadan önce tohum atılması için belirlenen alan toprağı havalandırmak amacıyla çapalanır. Alanda bulunan büyük molozların alandan uzaklaştırılıp, tohum atmaya uygun düz bir alan için tesviye yapılmalıdır.

4) Tohum Temini ve Tohum Ekilmesi:

Gölbaşı Sevgi Çiçeği çiçekleri, Temmuz ayının ilk haftasına kadar açmaktadır. Temmuz ayında solan çiçeklerden toplanan tohumlar, kurutulup ayıklandıktan sonra +4 °C karanlık bir ortamda saklanmalıdır. Tohum saklanırken rutubetli bir ortam olmamasına dikkat edilmelidir. Temmuz ayının ilk haftasında toplanan ve uygun koşullarda 4 ay bekletilen tohumlar Ekim ayı içerisinde elle serpmeye yöntemiyle ekilmelidir. Ekilen tohumların üzeri yabancı ot çıkmaması için ilaçlanmış, yanmış, elenmiş hayvan gübresi ile tohum üzerine 1 - 2 cm gelecek şekilde kapatılmalıdır. Gölbaşı Sevgi Çiçeği üretiminde devamlılığın sağlanması için bitki tohumları Gölbaşı Belediyesi tarafından sağlanacaktır.

5) Bitki Dipleri Çapalama:

Gölbaşı Sevgi Çiçeği Nisan ayının başlarında çimlenmeye başlar. Bitki çimlendikten sonra, büyüme aşamasında bitkinin gelişimini engelleyecek otların çıkmaması ve toprağı havalandırmak amacıyla bitki dipleri çapalanmalıdır.

6) Bitkinin Saksıya Alınması

Açık alanda yetiştirilen Gölbaşı Sevgi Çiçeklerinin dipleri çapalandıktan sonra saksıya alınarak ürün haline getirilir. Saksıya alınırken alanda ki bitkinin kökleri dağılmadan saksıya alınmasına dikkat edilmez. Bitki toprak kökleri dağılmayacak şekilde kürek yardımıyla çıkarılır ve 12 x 10 boyutlarında ki 0,79 litrelik plastik saksılara alınır.

7) Tohum Toplanması:

Gölbaşı Sevgi Çiçeği Temmuz ayının başlarına kadar çiçek açmaktadır. Çiçekleri solan bitkinin çiçek başları toplanmalıdır. Toplanan çiçek başları kurutulularak, içerisindeki tohumlar ayıklanmalıdır. Yukarıda da belirtildiği üzere; tohumlar, saklama koşullarına uygun bir şekilde saklanmalıdır.

B. Gölbaşı Sevgi Çiçeğinin Sera Ortamında Üretilmesi

1) Tohum Kasalarının Ayarlanması:

Tohum atılacak kasa 25 x 40 cm ebatlarında olmalıdır. Tohum kasasının derinliği minimum 8 cm olmalıdır. Tohum kasası plastik ya da ahşap olabilir. Tohum atılacak kasanın altında drenajı sağlamak amacıyla delikler bulunmalıdır. Tohum ekilmeden önce tohum kasaları hastalık ve zararlılara karşı dezenfekte edilmelidir.

2) Toprak Hazırlığı:

Gölbaşı Sevgi Çiçeği tohumlarının çimlenebilmesi için uygun toprak elenmiş torf + perlit (2:1) karıştırılarak hazırlanan harçtır.

3) Tohum Ekilmesi:

Tohum ekilecek kasaların 3 / 2 si torf ve perlit karıştırılarak hazırlanan harç ile doldurulmalıdır. Doldurulan harç üzeri tokmak yardımı ile düzeltilir. Buradaki amaç tohumların tohum kasasına eşit şekilde dağılmasını sağlamak ve oluşabilecek su birikimini ortadan kaldırmaktır. Düzeltile tohum kasalarına uygun koşullarda bekletilen Gölbaşı Sevgi Çiçeği tohumları elle serpmeye yöntemiyle atılmalıdır. Tohumların üzeri tokmak yardımıyla, tohumların sulandığında yerinden oynamaması için bastırılmalıdır. Ekilen Gölbaşı Sevgi Çiçeği tohumları üzerine tohumların üzerini torf elenerek kapatılır. Tekrar torfun sabitlenmesi için bastırılır ve can suyu verilir. Can suyu tohumları oynatmamak için sisleme şeklinde verilir. Tohum kasasının üzeri kurumaya başladığında, hava sıcaklığına göre değişmekle beraber tohumlar günde 1 sefer sulanmalıdır.

4) Çimlenen Tohumların Şaşırtılması:

Tohum kasasında çimlenen ve 4 - 5 cm boylanıp 3 - 4 dal olan Gölbaşı Sevgi Çiçekleri daha iyi gelişim göstermeleri için son aşamada en az 12 x 10 boyutlarında ki 0,79 litrelik plastik saksılara alınır.

Denetleme:

Denetim mercii Gölbaşı Belediyesi koordinatörlüğünde; Gölbaşı Belediyesi Zabıta Müdürlüğü, Ankara Gölbaşı Ziraat Odası ve Gölbaşı İlçe Tarım Müdürlüğü'nden 1'er uzman kişiden oluşur. Bu denetim mercii tarafından yılda bir kere rutin olarak denetim yapılır.

Denetim merciiinde bulunan uzman kişiler tarafından, aşağıda belirtilen hususlar denetlenir:

- Gölbaşı Sevgi Çiçeği tohumlarının yukarıda belirtildiği şekilde saklanma koşullarının uygunluğu,
- Gölbaşı Sevgi Çiçeği üretim ve rezerv alanlarının güvenliğinin sağlanması,
- Gölbaşı Sevgi Çiçeği ekim koşullarının sağlanması,
- Gölbaşı Sevgi Çiçeği yetiştirme koşullarının uygunluğu,
- Piyasaya arzını karşılayacak şekilde tohumun üretilip, üretilmediği,

Denetim mercii gerekli görüldüğünde ve şikâyet halinde ayrıca denetim yapabilir.

Denetim mercii, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Denetim mercii hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.